

פעם, אבל עברתי ניתוח והוצאתי את זה החוצה". האם חשש סלרס שמתחת לשכר בות האיפור והדמויות המורחות אין מאומה?

פרישיות האהבים. אם לא חשף את עצמו על המסך, קשה לומר שהסתתר מן העין הציבורית בחייו הפרטיים. פרישיות האהבים שלו סיפקו הומר בלתי גדלה לטורי הרכילות, גשותיו הרבו לספר על גיונותיו האינטימיים, ומחורותיו שיבחו אותו גם שלא בפניו. לא פחות מפורסמים מתייאהבה שלו היו האימונות הטפלות שלו והתמכרותו למיני שיגעונות דתיים. פעם הוא מכרזו שהוא יוגי, ופעם הוא בותר לעצמו כומר קתולי כמדריך רוחני. כאשר נמסר לו, למשל, שבקאן עומדים להציג את להיות שם ב-13 במאי, הטיל וטו ודרש שישגו את התאריך. הנהלת הפסטיבל נעתרה לבקשתו ובי-13 במאי פרצה שבתה ששיקקה את הפערי לות הקולנועית למשך שעות רבות.

מיקצוען מושלם. בעבודתו נחשב סלרס למיקצוען מושלם, למוקיון שמצליח להצחיק את חבריו עד כדי דמעות, אם להאמין לעדותו של הבמאי בלייק אד-ווארדס, שעשה ששה סרטים עם סלרס (כולל סרטו האחרון, שלא יצא עדיין לאור, הרפתקה נוספת של המפקח קלוו והפנתר הוורוד).

תביעתו לפרטיות וסירובו להיחשף נבעו כנראה מתסביך, מהרגשה שכל חייו בובונו על מישחקים, ולא על דברים של ממש. ואכן, כאשר נהגו לשאול את סלרס מה היתה השאלה הטפשית ביותר שהוצגה לו אי-פעם, היה משיב: "זאת לא היתה שאלה של עיתונאי, אלא של לורד ברטי שישב לידי בארוחה חגיגית. בין המרק למנה העיקרית פנה אלי ושאל: וחוק ממישחק מה אתה עושה? מה ההתעסקות האמיתית שלך?"

אורחים

שיעור בדימוקרטיה

קולנועית

פר אהלמארק היה בעבר מנהיג המפגה הליברלית בשוודיה. בתור שזכה הוא שימש, בין היתר, כסגן ראש-הממשלה, עד לבחירות האחרונות. מאז שפרש מן החיים הפוליטיים הוא מסתפק בתפקידו כיושב-ראש ההנהלה הציבורית של המכון השוודי לקולנוע.

לאהלמארק יש קשר נוסף לאמנות הרביעית. הוא נשוי לשחקנית הבלונדית ביבי אנדרסון, אחת הכוכבות הבולטות בסרטי של אינגמר ברגמן.

כדידיישראל ותיק, וחרף כל ההסתייגויות שלו מן ההתנחלויות בגדה, ממדיניות הסיפוח ומחוק ירושלים, הוא ביקר כבר פעמים רבות בארץ. הפעם הוא בא להראות אותה לרעייתו, שזה לה הביקור הראשון בישראל, ואם כי הביקור הוגדר "פריטי בהחלט", הסכימו השניים להופיע במסיבת-עיתונאים צנועה שערכו לכבודם המכון הישראלי לקולנוע והסינמטק של תל-אביב.

באוזני הממשלה, מי שסבור כי

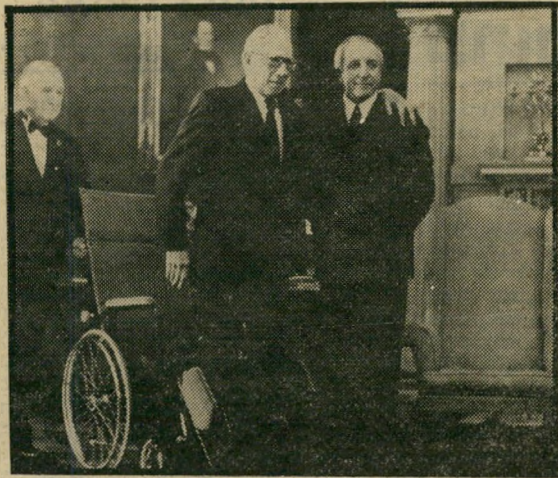
גאוניות של אידיוט

להיות שם (סטודיו, תל-אביב, ארצות-הברית) — כל מי ששור נא טלוויזיה, פוליטיקאים ומיליונרים — ומי אינו שונא אותם? — יהנה הנאה רבה מסרט מבדר זה, השם את כולם לצחק. האיולת הנשפכת מן המסך הקטן, החרדה האוחזת בכל מי שרטן השילטון בידו, והכמיהה לבשורה של אותם שהכסף לא פתר את בעיותיהם, משמשים חומר-גלם בידי הסופר ז'י קושינסקי בסאטירה הפראית שלו, שהתפרסמה לפני כשמונה שנים בספר דק ותמציתי.

המעבר של צ'אונסי גארדנר, האידיוט שכל חייו טיפל בגינה והתבונן בטלוויזיה, אל המסך הגדול, דרש מן הסופר פר ומן הבמאי, האל אשבי, עיבוי רציני של כל המרכיבים, שהיו במקור קאריקטורות והפכו בשר ודם. התוצאה: כל האנשים שבהם נפגש צ'אונסי לאחר שהושלך מגן-העדר הפרטי שלו, קיבלו ממדים אנושיים, חדלו להיות קריקטורה והעמידו את כל התיאוריה של קושינסקי בסימן-שאלה גדול.

חוכמת החיים של צ'אונסי, האידיוט המושלם שאינו יודע קרוא וכתוב, קשורה בטיפוח צמחים. אוצר-המילים שלו נשאב מפטפוטי הטלוויזיה. הוא נקלע לביתו של מיליונר גוסס, שובה את לב אשתו, והופך למאור המדריך את המדינאים, אנשי-התיקשות ואנשי-הכספים המבקרים בבית. דברי ההבל הנפלטים מפיו מקבלים משמעות עמוקה ונבואית באוזני מאזיניו. המסקנה: אם צ'אונסי הוא אידיוט, וזה ברור לכל בר-דעת הצופה בסרט, מה אפשר כבר לומר על אלה שבולעים את דבריו בצמא?

פטר סלרס ומלווין דאגלס: איפוך ודיון

מסתבר שאשבי הצליח יותר מדי. לא רק בהדרת פטר סלרס המנוח, המגלם את התפקיד הראשי באיפוך ובדיוק מושלמים, ואינו מתפתה אפילו לרגע לקרוץ לקהל, או להעמיד פנים כאילו הוא באמת גאון בתחפושת של דביל. לא פחות משכנע ממנו הוא המיליונר הישיש, מל-ווין דאגלס. זה משחק את תפקידו כל כך טוב, עד שקשה להאמין כי אינו מבחין באיולת הזועקת לשמיים. כך גם שילי מקליון (רעייתו), ג'ק וארדן (נשיא ארצות-הברית) ושאר דמויות-מישנה.

בט מידלר נולוא הפה

רוז (בן-יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — הבמאי מארק וידל והתסריטאים שלו (אחד מהם הוא מייקל צימינו, במאי "צייד הצבאים") מתרכזים בשמונה ימים בחייה של כוכבת-פופ דימונית בשם רוז. בשמונה הימים הללו קורה לה כימעת הכל: סיפור אהבה עם עריק מן הצבא, תיזכורת לנטייה לסבית, התנגשות עם זמר ממוסד, ביקור במועדון ההומוסקסואלי שבו הצליחה לראשונה, וכמובן, אינסוף סיכסוכים עם אמרגנה, שהוא תמצית כל המאוס והמפלצתי שבאמרגני-פופ, והרבה סצינות של תינוי-אהבים עם קהל מעריץ במופעים פומביים.

בתחילת הסרט הכוכבת קרובה למשבר. בסוף הסרט, כשהיא שבה למופע בעיר מולדתה, היא נשברת לגמרי. לא קשה להבחין בחולשותיו של הסרט הזה. הוא ארוך מדי (שעתיים ורבע), דמויות המישה שלו שטוחות, המצלמה נעה בחוגיות מנופחת גם כאשר אין כל צורך בכך, הדיאלוגים נשמעים אותנטיים בניבוליפה ורודים בתוכן, אלא שכל זה מישני, משום שהעיקר הוא הופעת היחיד של בט מידלר, בתפקיד הראשי.

יש, אולי, צדק בדבריהם של אלה הטוענים כי הגברת מידלר, אחת הבדרניות הגדולות ביותר באמריקה, אינה

בט מידלר: אחת הבדרניות הגדולות

מסוגלת לשחזר על הבמה את ההתמכרות המוחלטת של זמרת כמו ג'אניס ג'ופלין. אולי זאת הסיבה שהיא שרדה בחיים ואילו ג'אניס נפלה קורבן למגות-יתר של סמים. אבל מילבד ההסתייגות הזו, אין שום ספק שבט מידלר מרשימה ביותר — הן כזמרת, הן כשחקנית והן כאישה.

שכרטיסי הקולנוע בשוודיה מוחררים ממש, פרט להיטל של 10 אחוז, שהולך כולו למכון הקולנוע. כל הסרטים, הי מקומיים והמיובאים, חייבים בהיטל זה, והתעשייה האמריקאית, שניסתה להתקומם נגד הגזירה, והעזה להחרים את השוק השוודי במשך שנתיים, נאלצה להרכין ראש ולשאת בהיטל.

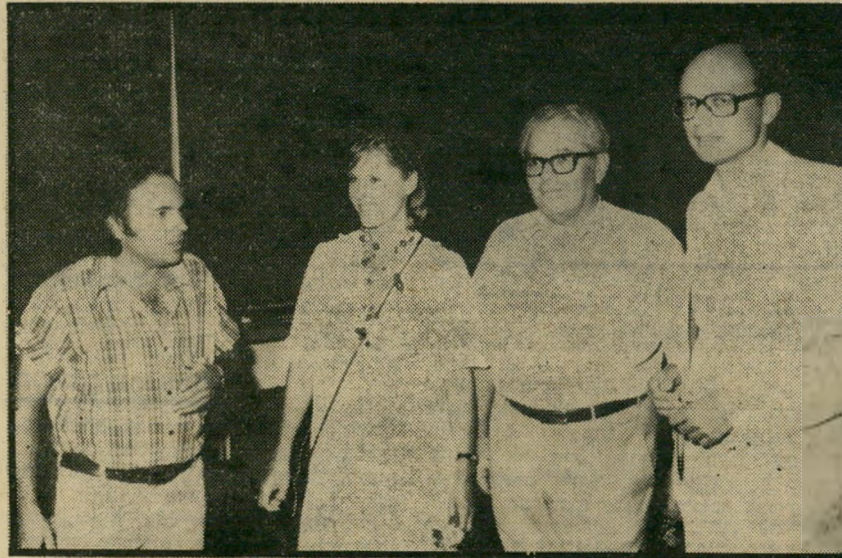
"אני מבין את הקשיים שלכם", אמר אהלמארק, "כמדינה שצריכה להשקיע הון-עתק בצרכי-ביטחון. אצלנו יש צרה דר-מה, הון רב הולך להבטחת התנאים הסרי-ציאליים, שהם המשוכללים בעולם. עם זאת, אסור שכסף זה ילך על חשבון הי-תרבות." וכאן הוא פנה בהצעה ליצחק ארצי, שינהג כמו בשוודיה, יבטל את מיסי העיריה על כרטיסי הקולנוע ותחת זאת יאפשר העברת היטל מוגבל לטובת הקולנוע. "שיבבור ישירות לקולנוע, לא באמצעות הממשלה ולא באמצעות הכנסת, ומבלי שתהיה לגורמים הללו אפשרות להניח את ידם על הכסף, בכל פעם שית-הווה גירעון במקום זה או אחר או כל אימת שלא ישבעו נחת ממעשי הקול-נועיים."

מן הפה של אהלמארק — לאוזניים של הממשלה. הלוואי!

תפקיד של יו"ר מכון קולנוע הוא ב-בחירת פיוחת בכבוד או ילידה בדרגה לאי-שיבור, אינו מבין לרוחו של אהל-מרק ואינו תופס את החשיבות העצומה שיש לקולנוע בשוודיה. ואכן, כאשר סגן ראש עיריית תל-אביב, יצחק ארצי, בירך את האורחים וביקש לדעת כיצד יכול פוליטיקאי להתאים עצמו לתפקיד כל כך לא פוליטי, הסביר אהלמארק מהו מכון הקולנוע השוודי, ומדוע הוא רואה בכהונתו תפקיד חשוב.

לדבריו הקולנוע הוא אמצעי התיקשות החשוב ביותר של המאה, וזאת חייב כל מדינאי לדעת ולהבין. אלא שהקולנוע הי-לאומי במדינות קטנות כמו שוודיה או ישראל אינו יכול להתקיים על בסיס כלי-מסך טהור. לכן נועד תפקיד חשוב ל-מייסד — לתמוך בקולנוע, על מנת לאפשר יצירה מקורית שאינה תלויה בלי-עדית בהכנסות הקופה. ועוד גורס אהל-מארק: צריך להבטיח שתמיכת המייסד תינתן ללא שום התערבות פוליטית, מבלי לבקש תמורה לממון, אלא מתוך מטרה ברורה של עידוד היצירה והיוצרים, שלהם השפעה רבה על קביעת איכות החיים של העם.

איך מתבצע הדבר? אהלמארק הסביר

פר אהלמארק, יצחק ארצי, ביבי אנדרסון וארון גרבוז (מנהל סינמטק) לבטל את המיסים, לתמוך בקולנוע!